

**ŽENEVSKA KONVENCIJA ZA POBOLJŠANJE POLOŽAJA RANJENIKA,
BOLESNIKA I BRODOLOMACA ORUŽANIH SNAGA NA MORU OD 12.
KOLOVOZA 1949.**

Potpisani opunomoćenici vlada, zastupljenih na Diplomatskoj konferenciji održanoj u Ženevi od 21. travnja do 12. kolovoza 1949. radi revizije X. haške konvencije od 18. listopada 1907. o prilagodbi načela Ženevske konvencije iz 1906. na pomorski rat, sporazumjeli su se kako slijedi:

GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Visoke stranke ugovornice obvezuju se da će poštovati ovu Konvenciju i da će joj osigurati poštovanje u svim okolnostima.

Članak 2.

Osim odredaba koje treba da stupe na snagu još u vrijeme mira, ova će se Konvencija primjenjivati u slučaju objavljenog rata ili svakoga drugoga oružanog sukoba koji izbije između dviju ili više visokih stranaka ugovornica, čak i ako jedna od njih ne priznaje ratno stanje.

Konvencija će se također primjenjivati u svim slučajevima okupacije čitavoga ili dijela područja visoke stranke ugovornice, i;ak i ako ta okupacija ne naide ni na kakav vojni otpor.

Ako jedna sila u sukobu nije stranka ove Konvencije, sile stranke Konvencije ipak ostaju njome vezane u svojim međusobnim odnosima. One će, osim toga, biti vezane Konvencijom u odnosu na tu silu, ako ta sila prihvaća i primjenjuje njezine odredbe.

Članak 3.

U slučaju oružnog sukoba koji nema međunarodni karakter i koji izbije na području jedne od visokih stranaka ugovornica., svaka stranka sukoba dužna je primjenjivati barem ove odredbe:

1. S osobama koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe koje su izvan bojnog ustroja (-hors de combat-) zbog bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojega drugog razloga, u svakoj će se prilici postupati čovječno, bez ikakvoga nepovoljnog razlikovanja utemeljenoga na rasi, boji kože, vjeroispovijedi ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju, ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju.

U tu su svrhu prema gore navedenim osobama zabranjeni i ostaju za,branjeni, u svako doba i na svakom mjestu, ovi čini:

a) nasilje protiv života i tijela, osobito sve vrste ubojstava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mućenja;

b) uzimanje talaca;

c) povrede osobnog dostojanstva, osobito uvredljivi i poniia.vajući postupci;

d) izricanje i izvršavanje kazni bez prethodnog sudenja pred redovito ustanovljenim sudom, koji pruža sva sudska jamstva priznata kao nuina od civiliziranih naroda.

2. Ranjenici i bolesnici prikupit će se i njegovati. Svaka nepristrana humanitarna organizacija, kao što je Međunarodni odbor Crvenog krii.a, može strankama sukoba ponuditi svoje usluge.

S druge strane, stranke sukoba nastojat će posebnim sporazumima osnažiti sve ili dio ostalih odredaba ove Konvencije.

Primjena prethodnih odredaba ne utjeće na pravni položaj stranaka sukoba.

Članak 4.

U slučaju ratnih operacija između kopnenih i pomorskih snaga stranaka sukoba, odredbe ove Konvencije primjenjuju se samo na ukrcane snage.

Iskrcane snage bit će odmah podvrgnute odredbama Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 12. kolovoza 1949.

Članak 5.

Neutralne će sile analogno primjenjivati odredbe ove Konvencije na ranjenike, bolesnike i brodolomce te na Članove sanitetskog i vjerskog os-šlja oruža,nih snaga stranaka sukoba koji budu prihvaćeni ili internirani na njihovu području, kao i na prikupljene mrtve.

Članak 6.

Osim sporazuma izrijekom predviđenih Člancima 10, 18, 31, 38, 39, 40, 43. i 53, visoke stranke ugovornice mogu sklapati druge posebne sporazuma o svakom pitanju za koje budu smatrale da ga treba posebno urediti. Nijedan posebni sporazum ne može pogoršati položaj ranjenika, bolesnika i broddlomaca te Članova sanitetskog i vjerskog osoblja kako je ureden ovom Konvencijom, niti ograničiti prava koja im ova Konvencija priznaje.

Ranjenici, bolesnici i brodolomci, kao i Članovi sanitetskog i vjerskog osoblja, uživaju pogodnosti iz tih sporazuma dokle god se Konvencija na njih primjenjuje, osim ako su suprotne odredbe izrijekom sadržane u spomenutim ili u kasnijim sporazumima ili ako neka od stranaka sukoba poduzme prema njima povoljnije mjere.

Članak7.

Ranjenici, bolesnici i brodolomci, kao i Članovi sanitetskog i vjerskog osoblja, ne mogu se ni u kojem slučaju, ni djelomice niti u cijetosti, odreći prava koja im osiguravaju ova Konvencija i posebni sporazumi spomenuti u prethodnome Članku, ako takvih bude.

Članak 8.

Ova će se Konvencija primjenjivati uz sudjelovanje i pod nadzorom sila zaštitnica, čija je dužnost da štite interese stranaka sukoba. U tu svrhu sile zaštitnice mogu, uz svoje diplomatsko ili konzularno osoblje, imenovati delegate među vlastitim državljanima ili među državljanima drugih neutralnih sila. Za te se delegate mora dobiti privola sile kod koje će oni obavljati svoju misiju.

Stranke sukoba u najvećoj će mogućoj mjeri olakšavati zadatak predstavnika ili delegata sila zaštitnica. Predstavnici ili delegati sila zaštitnica ne smiju ni u ko-

jem slučaju prekoračiti okvire svoje misije, kako to proizlazi iz ove Konvencije; oni osobito moraju voditi računa o imperativnim problemima sigurnosti države u kojoj obavljaju svoje dužnosti. Njihovo se djelovanje može ograničiti, iznimno i privremeno, jedino kad to zahtijevaju imperativne vojne potrebe

Članak 9.

Odredbe ove Konvencije ne prijeće humanitarne aktivnosti koje će Međunarodni odbor Crvenog križa, kao i sva i druga nepristrana humanitarna organizacija, uz privolu zainteresiranih stranaka sukoba, poduzimati radi zaštite i pružanja pomoći ranjenicima, bolesnicima i brodolomcima te članovima sanitetskog i vjerskog osoblja.

Članak 10.

Visoke stranke ugovornice mogu se u svako doba složiti o tome da obavljanje zadataka, što ih ova Konvencija postavlja silama zaštitnicama, povjere nekoj organizaciji koja pruža, sva jamstva za nepristranost i djelotvornost.

Ako se ranjenici, bolesnici i brodolomci ili članovi sanitetskog i vjerskog osoblja iz bilo kojega razloga ne koriste ili više ne koriste djelovanjem sile zaštitnice ili organizacije određene sukladno prvome stavku, sila koja ih mora zatražiti od neke neutralne države ili od neke takve organizacije da preuzme funkcije što ih na temelju ove Konvencije obavljaju sile zaštitnice određene od stranaka sukoba.

Ako se na taj način zaštita ne može osigurati, sila koja mora ranjenike, bolesnike i brodolomce ili članove sanitetskog i vjerskog osoblja mora zatražiti od neke humanitarne organizacije, kao što je Međunarodni odbor Crvenog križa, da preuzme humanitarne zadatke što ih na temelju ove Konvencije obavljaju sile zaštitnice ili mora, sukladno odredbama ovoga članka, prihvatiti usluge koje joj ponudi neka takva organizacija.

Svaka neutralna sila ili svaka organizacija koju je pozvala zainteresirana sila, ili koja je u navedene svrhe ponudila svoje usluge, mora u svojem djelovanju ostati svjesna odgovornosti prema stranci sukoba i mora pružiti dovoljna jamstva da je u stanju preuzeti odnosne funkcije i nepristrano ih obavljati.

Od prethodnih odredaba ne može se odstupiti posebnim sporazumom između sila od kojih bi jedna, makar i privremeno, prema drugoj sili ili njezinim saveznicima bila ograničena u slobodi pregovaranja zbog vojnih događaja, osobito u slučaju okupacije čitavog ili znatnog dijela njezina područja.

Kad god se u ovoj Konvenciji spominje sila zaštitnica, taj se izraz ujedno primjenjuje i na organizacije koje je zamjenjuju u smislu ovoga članka.

Članak 11.

U svim slučajevima kad one to budu smatrale korisnim u interesu zaštićenih osoba, osobito u slučaju neslaganja između stranaka sukoba o primjeni ili tumačenju odredaba ove Konvencije, sile zaštitnice pružit će dobre usluge radi rješavanja spora.

U tu svrhu svaka od sila zaštitnica može, na poziv jedne stranke ili samoinicijativno, predložiti strankama sukoba sastanak njihovih predstavnika, osobito organa vlasti odgovornih za ranjenike, bolesnike i brodolomce te članove sanitetskog i vjerskog osoblja, po mogućnosti na prikladno odabranom neutralnom području. Stranke sukoba dužne su provesti prijedloge o sastanku koji su im podneseni. Sile zaštitnice mogu, ako je to potrebno, predložiti strankama sukoba na privolu ličnost koja pripada nekoj neutralnoj sili ili koju uputi Međunarodni odbor Crvenog križa, a koja će biti pozvana da sudjeluje na tom sastanku.

GLAVA II.

RANJENICI, BOLESNICI I BRODOLOMCI

Članak 12.

Pripadnici oružanih snaga i ostale osobe spomenute u slijedećem članku, koje se nadu na moru i koje su ranjene,

bolesne ili su brodolomci, poštovat će se i štititi u svakoj prilici, podrazumijevajući da izraz "brodolom" znači brodolom iz bilo kojeg razloga i uključuje prisilno spuštanje na more zrakoplovom ili iz njega.

S njima će stranka sukoba; u čijoj se vlasti budu nalazili postupati čovječno i njegovati ih bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenoga na spolu, rasi, državljanstvu, vjeroispovijedi, političkom mišljenju ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju. Strogo su zabranjeni svaki napad na njihov život i na njihovu ličnost te, uz ostalo, njihovo ubijanje ili istrebljivanje, podvrgavanje mučenju, vršenje nad njima bioloških pokusa, namjerno nepružanje medicinske pomoći ili njege ili njihovo izlaganje u tu svrhu izazvanim opasnostima od zaraze ili infekcije.

Jedino razlozi medicinske hitnosti dopuštaju prednost u pružanju njege.

Prema ženama postupat će se sa svim dužnim obzirima prema njihovu spolu.

Članak 13.

Ova će se Konvencija primjenjivati na brodolomce, ranjenike i bolesnike na moru koji pripadaju ovim kategorijama:

1. pripadnici oružanih snaga stranke sukoba, kao i pripadnici milicija i dobrovoljačkih odreda koji ulaze u sastav tih oružanih snaga;

2. pripadnici ostalih milicija i pripadnici ostalih dobrovoljačkih odreda, uključujući i pripadnike organiziranih pokreta otpora, koji pripadaju stranki sukoba i koji djeluju izvan ili unutar vlastitog područja, čak i ako je ono okupirano, pod uvjetom da te milicije ili dobrovoljački odredi, uključujući i te organizirane pokrete otpora, ispunjavaju ove uvjete:

a) da im na čelu stoji osoba odgovorna za svoje potčinjene; b) da imaju određeni i na daljinu prepoznatljiv znak raspoznavanja;

c) da otvoreno nose oružje;

d) da svoje operacije izvode u skladu s ratnim zakonima i običajima;

3. pripadnici redovitih oružanih snaga koji izraze vjernost nekoj vladi ili vlasti koju nije priznala sila u čijoj su vlasti;

4. osobe koje prate oružane snage a da im neposredno ne pripadaju, kao civilni članovi posada vojnih zrakoplova, ratni dopisnici, dobavljači, članovi radnih jedinica čija je dužnost briga o udobnosti oružanih snaga, pod uvjetom da su za to dobile odobrenje od oružanih snaga koje prate;

5. članovi posada, uključujući zapovjednike, pilote i vojnike, trgovačke mornarice te posade civilnog zrakoplovstva stranaka sukoba, koji ne uživaju povoljniji postupak na temelju drugih odredaba međunarodnog prava;

6. stanovništvo neokupiranog područja koje se prilikom približavanja neprijatelja spontano jati oružja da bi se oduprlo postrojbama napadača, ne imajući vremena organizirati se kao redovite oružane snage, ako otvoreno nosi oružje i ako poštuje ratne zakone i običaje.

Članak 14.

Svaki ratni brod zaraćene stranke može zahtijevati da mu se predaju ranjenici, bolesnici ili brodolomci koji se nalaze na vojnim bolničkim brodovima, na bolničkim brodovima društava za pružanje pomoći ili pojedinaca, kao i na trgovačkim brodovima. ~ahtama i drugim plovilima bez obzira na njihovu državljanu pripadnost, ako zdravstveno stanje ranjenika i bolesnika dopušta njihovu predaju i ako rat

ni brod raspolae odgovarajućom opremom za potrebno lijećenje.

Članak 15

Ako ranjenike, bolesnike ili brodolomce primi neutral

ni ratni brod ili neutralni vojni zrakoplov, mora se dobiti jamstvo, kad to zahtijeva međunarodno pravo, kako ne bi mogli ponovno sudjelovati u ratnim operacijama.

Članak 16.

Vodeći računa o odredbama Članka 12, ranjenici, bolesnici i brodolomci zaraćene stranke koji padnu pod vlast protivnika bit će ratni zarobljenici i na njih će se primjenjivati pravila međunarodnog prava o ratnim zarobljenicima. Uzaptitelj može, ovisno o okolnostima, odlučiti da li je umjesno da ih zadrži, da ih uputi u neku luku svoje zemlje, u neku neutralnu luku, ili čak u neku protivničku luku. U potonjem slučaju, ratni zarobljenici koji su tako vraćeni u svoju zemlju ne mogu služiti za, vrijeme trajanja rata.

Članak 17.

Ako nije drukčije dogovoreno, ranjenike, bolesnike ili brodolomce koji su, uz pristanak mjesne vlasti, iskrcani u neutralnoj luci, zadržat će neutralna sila, kad to zahtijeva međunarodno pravo, kako ne bi mogli ponovno sudjelovati u ratnim operacijama.

Troškove njihove hospitalizacije i internacije snosi sila kojoj ranjenici, bolesnici ili brodolomci pripadaju.

Članak 18.

Nakon svakog boja stranke sukoba bez odgode će poduzeti sve moguće mjere da se pronadu i prikupe brodolomci, ranjenici i bolesnici, da se oni zaštite od pljačke i zlostavljanja i da im se osigura potrebna njega, te da se pronadu mrtvi i spriječi da budu opljačkani.

Kad god to prilike dopuste, stranke sukoba sklopit će lokalna utanačenja radi evakuacije ranjenika i bolesnika morskim putem iz opsjednute ili opkoljene zone i radi prolaska sanitetskog i vjerskog osoblja te sanitetske opreme na putu za tu zonu.

Članak 19.

Stranke sukoba moraju, što je bri,e moguće, registrirati sve podatke koji pridonose identifikaciji brodolomaca., ranjenika, bolesnika i mrtvih protivničke stranke, koji su pali u njihove ruke. Ti bi podaci, po mogućnosti, morali uključivati

- a) naznaku sile čiji su pripadnici;
- b) broj vojne jedinice ili matični broj; c) prezime;
- d) ime ili imena;
- e) datum rođenja;
- f) svaki drugi podatak koji se nalazi u osobnoj iskaznici ili na identifikacijskoj pločici;
- g) datum i mjesto zarobljavanja ili smrti;
- h) podatke o ranama, bolesti ili uzroku smrti.

Gore navedeni podaci moraju se što je bri,e moguće proslijediti informacionom uredu, navedenom u Članku i22 Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od i2. kolovoza 1949, koji će ih, posredovanjem sile zastitnice i Središnje agencije za ratne zarobljenike, dostaviti sili čije su te osobe pripadnici.

Stranke sukoba izdat će i dostaviti jedna drugoj, na nac in određen u prethodnome stavku, smrtovnice ili propisno

ovjerene spiskove mrtvih. One će, također, prikupiti i dostaviti jedna drugoj, posredovanjem istog ureda, polovicu dvostruke identifikacijske pločice ili, ako se radi o običnoj ~ pločici, samu pločicu, oporuke ili druge dokumente koji se nadu kod mrtvih i koji imaju stvarnu vrijednost ili vrijed- nost osjećajne prirode. Ti će se predmeti, kao i neidentificirani predmeti, poslati u zapećaćenim paketima, popraćenima izjavom koja sadr:zi sve pojedinosti potrebne za identifikaciju pokojnog vlasnika, kao i popis sadržaja paketa.

Članak 20.

Stranke sukoba brinu se o tome da potapanju mrtvih, što se obavlja pojedinačno utoliko koliko to okolnosti dopuštaju, prethodi pažljivi, po mogućnosti liječnički pregled leševa radi ustanovljenja smrti, utvrđivanja identiteta i omogućavanja sastavljanja izvještaja. Ako je upotrijebljena dvostruka identifikacijska pločica, polovica te pločice treba da ostane na lešu.

Ako su mrtvi iskrcani, primjenjuju se odredbe Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 12. kolovoza 1949.

Članak 21.

Stranke sukoba mogu pozvati zapovjednike neutralnih trgovačkih brodova, jahti ili drugih plovila da izraze svoje milosrde ukrcavanjem i njegovanjem ranjenika, bolesnika ili brodolomaca, te prikupljanjem mrtvih.

Sve vrste plovila koja se odazovu tom pozivu, kao i ona koja samoinicijativno prikupljaju ranjenike, bolesnike ili brodolomce, uživat će posebnu zaštitu i olakšice radi pružanja takve pomoći.

Ni kojem slučaju ona se ne mogu uzaptiti zbog bilo kojega takvog prijevoza; međutim, ako nisu dobila suprotno obećanje, ostaju podložna uzapćenju za povrede neutralnosti koje bi mogla počinuti.

GLAVA III. BOLNIČKI BRODOVI

Članak 22.

Vojni bolnički brodovi, to jest brodovi koje su sile izgradile i opremile posebno i jedino za pružanje pomoći ranjenicima, bolesnicima i brodolomcima, za njihovo liječenje i za njihov prijevoz, ne mogu se ni u kakvim okolnostima napasti niti uzaptiti, nego će ih se u svako doba poštovati i štiti, pod uvjetom da se njihova imena i karakteristike notificiraju strankama sukoba deset dana prije njihove upotrebe.

Karakteristike što ih notifikacija mora sadržavati uključuju bruto registarsku tonažu, dužinu od krme do pramca te broj jarbola i dimnjaka

Članak 23.

Ustanove smještene na obali, koje imaju pravo na zaštitu 2. genevske konvencije za poboljšanje ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 2. kolovoza 1949, ne smiju se ni napadati niti bombardirati s mora

Članak 24.

Bolnički brodovi što ih upotrebljavaju nacionalna društva Crvenog križa, službeno priznata društva za pružanje pomoći ili pojedinci uživaju jednaku zaštitu kao i vojni bolnički brodovi i izuzeti su od uzapćenja ako ih je stranka sukoba kojoj pripadaju službeno ovlasila i ako se poštuju odredbe Članka 22. o notifikaciji

Ti brodovi moraju imati ispravu nadležne vlasti koja navodi da su bili pod njezinom kontrolom u vrijeme opremanja i prilikom polaska.

Članak 25.

Bolnički brodovi što ih upotrebljavaju nacionalna društva Crvenog križa, službeno priznata društva za pružanje pomoći ili pojedinci iz neutralnih zemalja uživaju jednaku zaštitu kao i vojni bolnički brodovi i izuzeti su od uzapćenja, pod uvjetom da su se stavili pod kontrolu jedne od stranaka sukoba, uz prethodni pristanak svoje vlade i uz odobrenje te stranke i ako se poštuju odredbe Članka 22. o notifikaciji.

Članak 26.

Zaštita predviđena u Člancima 22, 24. i 25. primjenjuje se na bolničke brodove bilo koje tonaže i na njihove čamce za spašavanje, ma gdje djelovali. Međutim, da bi se osigurala najveća moguća udobnost i sigurnost, stranke sukoba nastojat će za prijevoz ranjenika, bolesnika i brodolomaca na velike udaljenosti i na otvorenome moru upotrijebiti samo bolničke brodove od preko 2.000 bruto registarskih tona.

Članak 27.

Pod istim uvjetima kakvi su predviđeni u Člancima 22. i 24, mala plovila, što ih države ili službeno priznata društva za pružanje pomoći upotrebljavaju za priobalne operacije spašavanja, također će se poštovati i štiti, utoliko koliko to potrebe operacija dopuštaju.

Isto vrijedi, u granicama mogućnosti, za stalna obalna postrojenja što ih ta plovila isključivo upotrebljavaju za svoje humanitarne misije.

Članak 28.

U slučaju borbe na nekome ratnom brodu, brodske će se bolnice poštovati i štedjeti koliko je god to moguće. Te brodske bolnice i njihova oprema ostaju podvrgnuti ratnome pravu, ali im se namjena ne može promijeniti dokle god su potrebni ranjenicima i bolesnicima. Zapovjednik u čijoj se vlasti nalaze one, međutim, njima raspolagati u slučaju hitnih vojnih potreba pošto je prethodno osigurao položaj ranjenika i bolesnika koji su tu smješteni.

Članak 29.

Svakome bolničkom brodu koji se nade u luci koja je pala u ruke neprijatelja odobrit će se isplovljenje.

Članak 30.

Brodovi i druga plovila spomenuti u Člancima 22, 24, 25. i 27. pružit će pomoć i potporu ranjenicima, bolesnicima i brodolomcima bez razlike na državljanstvo.

Visoke stranke ugovornice obvezuju se da neće upotrijebiti te brodove i druga plovila ni u kakve vojne svrhe. Ti brodovi i druga plovila neće ni na koji načinometati

pokrete boraca. Za vrijeme i nakon boja djelovat će na vlastiti rizik

Članak 31.

Stranke sukoba imaju pravo kontrole i pregleda brodova i drugih plovila navedenih u Člancima 22, 24, 25. i 27. One mogu odbiti pomoć tih brodova i drugih plovila, narediti im da se udalje, odrediti im smjer plovidbe, kontrolirati upotrebu njihovih bežičnih i drugih komunikacijskih sredstava i čak ih zadržati u trajanju od najviše sedam dana od trenutka pregleda ako težina okolnosti to zahtijeva.

One mogu privremeno na brod ili na drugo plovilo ukrcati poverenika. Liji je isključivi zadatak da osigura izvršavanje naredbi danih na temelju odredaba prethodne; a stavka

Stranke sukoba će, utoliko koliko je to moguće, upisati u brodski dnevnik bolničkoga broda, na jeziku razumljivome zapovjedniku bolničkoga broda, naredbe koje su mu dale

Stranke sukoba mogu, bilo jednostrano ili na temelju posebnog sporazuma, na svoje bolničke brodove ukrcati neutralne promatrače koji će provjeravati strogo poštovanje odredaba ove Konvencije.

Članak 32.

Brodovi i druga plovila navedeni u Člancima 22, 24, 25. i 27. ne izjednačuju se s ratnim brodovima što se tiče njihova boravka u neutralnoj luci.

Članak 33.

trgovački brodovi koji su pretvoreni u bolničke brodove ne mogu promijeniti namjenu dokle god traju neprijateljstva.

Članak 34.

Zaštita na koju imaju pravo bolnički brodovi i brodske bolnice može prestati samo ako se oni upotrijebe za vršenje, izvan svojih humanitarnih dužnosti, čina štetnih za neprijatelja. Zaštita, međutim, prestaje tek nakon upozorenja koje, u svim odnosnim slučajevima, određuje razuman rok i pošto je ono ostalo bez učinka.

Bolnički brodovi, posebice, ne mogu imati ili upotrebljavati tajne šifre za svoja bežićna i druga komunikacijska sredstva.

Članak 35.

Ne smatraju se razlozima lišavanja bolničkih brodova ili brodskih bolnica zaštite na koju imaju pravo:

1. činjenica da je osoblje tih brodova ili bolnica naoružano i da upotrebljava oružje za održavanje reda, za vlastitu obranu ili obranu ranjenika i bolesnika;
2. činjenica da se na brodu nalaze uređaji isključivo namijenjeni osiguravanju plovidbe i održavanju veza;
3. činjenica da se na bolničkim brodovima ili u brodskim bolnicama nalazi osobno naoružanje i streljivo koje je oduzeto ranjenicima, bolesnicima i brodolomcima i nije još predano nadležnoj službi;
4. činjenica da se humanitarne aktivnosti bolničkih brodova i brodskih bolnica ili njihova osoblja protežu na civile koji su ranjeni, bolesni ili su brodolomci;
5. činjenica da bolnički brodovi prevoze više sanitetske opreme i sanitetskog osoblja nego što im je obično potrebno.

GLAVA IV. OSOBLJE

Članak 36

Vjersko, sanitetsko i bolničko osoblje bolničkih brodova i njihova posada poštovat će se i štiti: ono se ne može zarobiti dok je u službi tih brodova, bez obzira na to da li na njima ima ili nema ranjenika i bolesnika

Članak 37

Vjersko, sanitetsko i bolničko osoblje namijenjeno medicinskoj ili duhovnoj njezi osoba određenih u člancima 12. i 13, koje padne pod vlast neprijatelja, poštovat će se i štititi; ono može nastaviti obavljati svoje dužnosti dokle god je to potrebno za njegu ranjenika i bolesnika. Ono će nakon toga biti vraćeno čim to zapovjednik u čijoj se vlasti nalazi ocijeni mogućim. Prilikom napuštanja broda sa sobom može ponijeti osobnu imovinu.

Ako se, međutim, pokaže nužnim da se dio tog osoblja zadrži zbog zdravstvenih ili duhovnih potreba ratnih zarobljenika, poduzet će se sve mjere da se iskrca što je prije moguće.

Nakon iskrcavanja zadržano se osoblje podvrgnuta odredbama Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 1. kolovoza 1949.

GLAVA V. SANITETSKI TRANSPORTI

Članak 38.

Brodovi unajmljeni u tu svrhu ovlašteni su da prevoze opremu namijenjenu isključivo njezi ranjenika i bolesnika oružanih snaga ili sprečavanju bolesti, pod uvjetom da su pojedinosti o njihovu putovanju priopćene protivničkoj sili i da je ona na njih pristala. Protivnička sila pridržava pravo da te brodove pregleda, ali ne da ih uzapti ili zaplijeni opremu koju prevoze.

Na temelju sporazuma između stranaka sukoba, neutralni se promatrači mogu ukrcati na te brodove da bi provjerili opremu koja se prevozi. U tu svrhu pristup toj opremi mora biti slobodan.

Članak 39.

Sanitetski zrakoplovi, to jest zrakoplovi koji se upotrebljavaju isključivo za evakuaciju ranjenika, bolesnika i brodolomaca te za prijevoz sanitetskog osoblja i opreme, neće biti predmet napada, nego će ih stranke sukoba poštovati dok lete na visinama, u vrijeme i po rutama kako su se sve zainteresirane za. račene stranke međusobno izričito sporazumjele.

Oni će, uz državne boje, na donjoj, gornjoj i bočnim površinama nositi jasan znak raspoznavanja predviđen u Članku 41. Bit će opskrbljeni svim drugim oznakama ili sredstvima za identifikaciju, određenima sporazumom između stranaka sukoba na početku ili tijekom neprijateljstava.

Ako nije drukčije ugovoreno, nadlijetanje neprijateljskog područja ili područja pod neprijateljskom okupacijom je zabranjeno.

Sanitetski se zrakoplovi moraju pokoriti svakom nalogu za slijetanje na kopno ili na vodu. U slučaju tako naloženog slijetanja na kopno ili na vodu, zrakoplov s osobama koje se u njemu nalaze može nastaviti let nakon mogućeg pregleda.

U slučaju nepredviđenog slijetanja, na kopno ili na vodu, na neprijateljsko područje ili na područje pod neprijateljskom okupacijom, ranjenici, bolesnici i brodolomci, kao i posada zrakoplova, bit će ratni zarobljenici. Sa sanitetskim će se osobljem postupati u skladu s Člancima 36. i 37.

Članak 40.

Poštujući odredbe drugoga stavka, sanitetski zrakoplovi stranaka sukoba mogu nadlijetati područje neutralnih sila i sletjeti na kopno ili na vodu u slučaju potrebe ili da bi kasnije

nastavili let. Neutralnim silama moraju prethodno notificirati svoj prolazak preko njihova područja i pokoravati se svim nalogima za slijetanje na kopno ili na vodu. Od napada će biti zaštićeni samo dok lete na visinama, u vrijeme i po rutama kako su se stranke sukoba i zainteresirane neutralne sile međusobno izričito sporazumjele.

Neutralne sile, međutim, mogu postaviti uvjete ili ograničenja glede prolaska ili slijetanja sanitetskih zrakoplova na svoje područje. Takvi se mogući uvjeti ili ograničenja jednako primjenjuju na sve stranke sukoba.

Ako nije drukčije dogovoreno između neutralne sile i stranaka sukoba, ranjenike, bolesnike ili brodolomce koji su, uz pristanak mjesne vlasti, iskrcani iz sanitetskog zrakoplova na neutralno područje zadriat će neutralna sila, kad to zahtijeva međunarodno pravo, kako ne bi mogli ponovno sudjelovati u ratnim operacijama. Troškove njihova smještaja i internacije snosi sila kojoj ranjenici, bolesnici ili brodolomci pripadaju.

GLAVA VI.

ZNAK RASPOZNAVANJA Članak 41.

Pod nadzorom nadležne vojne vlasti, obilježje crvenog križa na bijelom polju ističe se na zastavama, na trakama oko ruke i na svojoj opremi koja se upotrebljava u sanitetskoj službi.

Međutim, za zemlje koje kao znak raspoznavanja, umjesto crvenog križa, već upotrebljavaju crveni polumjesec ili crveni lava i crveno sunce na bijelom polju, ta su obilježja također priznata u smislu ove Konvencije.

Članak 42.

Osoblje navedeno u člancima 36. i 37. nosi, pričvršćenu na lijevoj ruci, traku otpornu na vlagu sa znakom raspoznavanja, izdatu i žigosanu od vojne vlasti.

To osoblje, osim identifikacijske pločice predviđene u Članku 19, nosi i posebnu osobnu iskaznicu sa znakom raspoznavanja. Ta iskaznica, mora biti otporna na vlagu i biti takve veličine da se može nositi u džepu. Ispisana je na nacionalnom jeziku, sadrži barem prezime i imena, datum rođenja, čin i matični broj nosioca te označuje svojstvo u kojemu on ima pravo na zaštitu ovom Konvencijom. Iskaznica sadrži fotografiju nosioca i, uz to, ili njegov potpis, ili njegove otiske prstiju, ili oboje. Na njoj je utisnut suhi pečat vojne vlasti.

Osobna iskaznica mora biti jednoobrazna u istim oružanim snagama i, utoliko koliko je to moguće, po istom uzorku u oružanim snagama visokih stranaka ugovornica. Stranke sukoba mogu se poslužiti uzorkom koji je kao primjer priložen ovoj Konvenciji. Na početku neprijateljstva jedna će drugu obavijestiti o uzorku što ga upotrebljava. Svaka se osobna iskaznica, po mogućnosti, izrađuje u najmanje dva primjerka, od kojih jedan čuva sila čiji je nosilac pripadnik.

Ni u kojem slučaju spomenuto osoblje ne može biti lišeno svojih oznaka ni prava da nosi traku oko ruke. U slučaju da ih izgubi, ima pravo dobiti duplikate iskaznica i zamjenu za oznake.

Članak 43.

Brodovi i druga plovila navedeni u Člancima 22, 24, 25. i 27. raspoznavat će se ovako:

a) sve će njihove vanjske površine biti bijele;

b) jedan ili više što je moguće većih tamno crvenih krijeva bit će naslikano na svakoj strani trupa i na vodoravnim površinama na takav načinda se osigura najbolja moguća vidljivost s mora i iz zraka.

Svi će bolnički brodovi biti prepoznatljivi isticanjem svoje državne zastave i, uz to, ako pripadaju nekoj neutralnoj državi, zastave stranke sukoba pod čijim se vodstvom nalaze. Bijela se zastava s crvenim kriem mora vijoriti što je moguće više na glavnom jarbolu.

čamci za spašavanje bolničkih brodova, obalni čamci za spašavanje i sva mala plovila što ih utporebljava sanitetska služba bit će obojeni u bijelo s jasno vidljivim tamno crvenim križevima i na njih se, općenito, primjenjuju gore propisani načini identifikacije bolničkih brodova

Gore spomenuti brodovi i druga plovila, koji si noću i u uvjetima ograničene vidljivosti iele osigurati r.a~titu na koju imaju pravo, moraju, uz pristanak stranke sukoba u či~ol se vlasti nalaze, poduzeti potrebne mjere da bi sv~ju boju i obiljeija raspoznavanja učinili dovoljno uočljivima

Bolnički brodovi što ih je, u skladu sČlannkom 31, neprijatelj privremeno zadržao, moraju spustiti zastavu stranke sukoba u čijoj su slui,bi ili čije su vodstvo prihvatili.

Obalnim čamcima za spašavanje, ako, uz pristanak okupacijske sile, nastave djelovati iz okupirane baze, moie se dopustiti da i dalje ističu vlastite dri.avne boje istodobno sa zastavom s crvenim križem kad se nalaze izvan svoje baze, pod uvjetom prethodne notifikacije svim zainteresiranim strankama sukoba.

Sve odredbe ovoga Članka koje se odnose na crveni krii jednako se primjenjuju na ostala obilježja spomenuta u Članku 41.

Stranke sukoba moraju u svako doba nastojati sklopiti međusobne sporazume radi upotrebe najsuvremenijih sredstava kojima raspolai.u da bi se olakšala indentifikacija brodova i drugih plovila navedenih u ovome Članku.

Članak 44.

Znaci raspoznavanja predviđeni u Članku 43. mogu se, bilo u vrijeme mira ili u vrijeme rata, upotrebljavati samo radi označavanja ili zaštite spomenutih brodova, izuzimajući slučajeve koji bi bili predviđeni nekom drugom međunarodnom konvencijom ili sporazumom između svih zainteresiranih stranaka sukoba.

Članak 45.

Visoke stranke ugovornice, čije zakonodavstvo još nije odgovarajuće, poduzet će potrebne mjere da bi se u svako doba spriječila i suzbila svaka zloupotreba znakova raspoznavanja predviđenih u Članku 43.

GLAVA VII. IZVRŠAVANJE KONVENCIJE

Članak 46.

Svaka će stranka sukoba, preko svojih vrhovnih zapovjednika, osigurati podrobno izvršavanje prethodnih Članaka i urediti nepredviđene slućajeve, sukladno općim načelima ove Konvencije.

Članak 47.

Zabranjene su represalije prema ranjenicima, bolesnicima, brodolomcima, osoblju, brodovima, zgradama ili opremi zaštićenih Konvencijom.

Članak 48.

Visoke stranke ugovornice obvezuju se da će u svojim odnosnim zemljama što je više moguće, u vrijeme mira i u vrijeme rata, vršiti difuziju teksta ove Konvencije i, osobito, da će njegovo proućavanje unijeti u vojne i, po mogućnosti, u civilne obrazovne programe, kako bi se s načelima Konvencije upoznalo cjelokupno stanovništvo, a osobito oružane snage koje sudjeluju u borbama, sanitetsko osoblje i vojni svećenici.

Članak 49.

Visoke stranke ugovornice dostavljat će jedna drugoj, posredovanjem ~vicarskoga saveznog vijeća, a za vrijeme neprijateljstava posredovanjem sila zaštitnica, službene prijevode ove Konvencije, kao i zakone i pravilnike sto bi ih usvojile kako bi osigurale njezinu primjenu.

GLAVA VIII.

SUZBIJANJE ZLOUPOTREBA I POVREDA

Članak 50

Visoke stranke ugovornice obvezuju se da će poduzeti sve zakonodavne mjere potrebne radi utvrđivanja odgovarajućih kaznenih sankcipL protiv osoba koje su poćinile ili koje su izdale naredbu da se poćini bilo koja od teških povreda ove Konvencije određenih u slijedećem članku.

Svaka visoka stranka ugovornica obvezana je da pronalazi osobe osumnpćene da su poćinile ili da su naredile

da se poćini bilo koja od tih teških povreda f mora ih, bez obzira na njihovo državljanstvo, izvesti pred svoje sudove. Ako to izabere, ona isto tako može, prema odredbama svoga zakonodavstva, predati te osobe radi sudenja drugoj visokoj stranki ugovornici zainteresiranoj za njihov progon, pod uvjetom da ta visoka stranka ugovornica raspolaže prima faciae dokazima.

Svaka visoka stranka ugovornica poduzet će potrebne mjere radi suzbijanja svih ćina suprotnih odredbama ove Konvencije koji nisu teške povrede određene u slijedećem Članku.

Optužene će osobe u svakoj prilici uživati jamstva glede propisanog sudenja i obrane, koja neće biti manja od onih predviđenih Člancima 105. i slijedećima Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949.

Članak 51.

Teške povrede na koje se odnosi prethodni Članak jesu one koje obuhvaćaju bilo koji od ovih čina, ako su počinjeni protiv osoba ili imovine zaštićenih Konvencijom: namjerno ubojstvo, mučenje ili nečovječno postupanje, uključujući biološke pokuse, namerno prouzrokovanje velikih patnji ili teških oštećenja fizičkog integriteta ili zdravlja te uništenje i prisvajanje imovine, koje nije opravdano vojnim potrebama i koje je izvršeno u velikim razmjerima, protupravno i samovoljno.

Članak 52.

Nijedna visoka stranka ugovornica ne može osloboditi sebe, niti drugu visoku stranku ugovornicu, odgovornosti koju ona sama ili ta druga visoka stranka ugovornica snosi za povrede predviđene u prethodnome Članku.

Članak 53.

Na zahtjev stranke sukoba mora se zbog svakoga navodnog kršenja Konvencije pokrenuti istraga, na način što ga utvrduju zainteresirane stranke.

Ako se ne postigne sporazum o postupku istrage, stranke će se složiti o izboru arbitra koji odlučuje o postupku što ga treba provesti.

Pošto je kršenje ustanovljeno, stranke sukoba će ga zaustaviti i suzbiti što je brie moguće.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 54.

Ova je Konvencija sastavljena na engleskom i francuskom jeziku. Oba su teksta jednako vjerodostojna.

Švicarsko savezno vijeće dat će izraditi službene prijevode Konvencije na ruski i španjolski jezik.

Članak 55.

Ova Konvencija, koja nosi današnji datum, otvorena je do 2. veljače 1950. za potpisivanje u ime sila zastupljenih na Konferenciji koja je započela u Ženevi 21. travnja 1949, kao i sila koje nisu zastupljene na toj Konferenciji, ali su stranke X. haške konvencije od 18. listopada 1907. o prilagodbi načela Ženevske konvencije iz 1906. na pomorski rat ili 2. eneviskih konvencija iz 1864, iz 1906. ili iz 1929. za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u vojskama u ratu

Članak 56.

Ova će se Konvencija ratificirati što je prije moguće, a ratifikacije se polažu u Bernu.

O polaganju svake isprave o ratifikaciji sastavlja se -r.apisnik, kojeg ovjerene prijepise Svicarsko savezno vijeće dostavlja svim silama u čije je ime Konvencija potpisana ili čiji je pristup notificiran.

Članak 57.

Ova Konvencija stupa na snagu šest mjeseci nakon što budu položene najmanje dvije isprave o ratifikaciji.

Poslije toga ona stupa na snagu za svaku visoku stranku ugovornicu šest mjeseci nakon polaganja njezine isprave o ratifikaciji.

Članak 58.

U odnosima između visokih stranaka ugovornica ova Konvencija zamjenjuje X. hašku konvenciju od 18. listopada 1907. o prilagodbi načela Ženevske konvencije iz 1906. na pomorski rat.

Članak 59.

Od dana stupanja na snagu ova će Konvencija biti otvorena za pristupanje svakoj sili u čije ime ova Konvencija nije potpisana.

Članak 60.

Pristupi se pismeno notificiraju švicarskom saveznom vijeću, a počinju djelovati šest mjeseci nakon datuma njihova primitka.

Svicarsko savezno vijeće obavijestit će o pristupima sve sile u čije je ime Konvencija potpisana ili čiji je pristup notificiran.

Članak 61.

U slučajevima predviđenima u Člancima 2. i 3, za stranke sukoba koje su položile isprave o ratifikaciji ili notificirale pristup prije ili nakon početka neprijateljstva ili okupacije, Konvencija stupa na snagu odmah. Švicarsko će savezno vijeće na najbrži mogući način obavijestiti o ratifikacijama ili pristupima primljenima od stranaka sukoba.

Članak 62.

Svaka je visoka stranka ugovornica slobodna da otkáže ovu Konvenciju.

Otkaz se pismeno notificira švicarskom saveznom vijeću. Ono će o notifikaciji obavijestiti vlade svih visokih stranaka ugovornica.

Otkaz počinje djelovati godinu dana nakon što je notificiran švicarskom saveznom vijeću. Međutim, otkaz notificiran u vrijeme kad sila koja otkazuje sudjeluje u nekom sukobu ne djeluje do zaključenja mira i u svakom slučaju tak dugo dok operacije oslobađanja i repatriiranja osoba zaštićenih ovom Konvencijom ne budu završene.

Otkaz vrijedi samo za silu koja otkazuje. On ni na koji način ne djeluje na obveze što su ih stranke sukoba dužne ispunjavati na temelju načela međunarodnog prava koja proizlaze iz običaja ustanovljenih među civiliziranim narodima, iz zakona čovječnosti i iz zahtjeva javne savjesti.

Članak 63.

švicarsko savezno vijeće registrirat će ovu Konvenciju kod Tajništva Ujedinjenih naroda. Švicarsko će savezno vijeće, također, obavještavati Tajništvo Ujedinjenih naroda o svim primljenim ratifikacijama, pristupima i otkazima što se tiču ove Konvencije.

U potvrdu loga su potpisani, pošto su položili svoje odnosne punomoći, potpisali ovu Konvenciju

Sastavljeno u Ženevi, 12. kolovoza 1994, na engleskom i francuskom jeziku. Izvornik će se položiti u arhive Švicarske Konfederacije. Švicarsko će savezno vijeće dostaviti ovjerene prijepise Konvencije svim državam potpisnicama i onima koje budu pristupile.

(izvor: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/meunarodni/1994_05_5_23.html)